

ENSI-ILLAN KYSYMYKSET - FIRST NIGHT QUESTIONNAIRE

Arkisia käytännön tilanteita varten oppilaille on laadittu kaikissa maissa noudatettava ensimmäisen illan kysymyssarja. Oppilas käy sen läpi ensimmäisenä iltana uudessa isäntäperheessä yhdessä perheen vanhempien ja lasten kanssa. Näin vältetään suuri osa niistä pikkuongelmista, jotka johtuvat väärinkäsityksistä, vääristä odotuksista tai vain siitä, ettei joku asia ole tullut aikaisemmin puheeksi.

Questionnaire for Your First Night with Your Host Family

What do I call you?

What do you want me to do in the house in addition to: make my bed every day?

always keep my room tidy?

clean the bathroom every time I use it?

What is the laundry procedure?

Where should I put dirty clothes until wash day?

Should I wash my own underclothes?

Should I do my own ironing?

May I use the iron, washing machine, sewing machine, etc. at any time?

Where may I keep my toiletries?

When is convenient time for me to use the shower/bath?

May I use bathroom toiletries, i.e., toothpaste, soap, etc?

What time are meals?

What can I do to assist at mealtimes: set the table? clear the table?

help wash the dishes? put the dishes away? empty the garbage?

May I help myself to food and drink or must I ask first?

What areas of the house are strictly private?

May I put pictures / posters in my room?

May I rearrange my bedroom?

What are your rules for me about alcohol and smoking?

Where can I store my suitcases?

What time must I get up on weekdays? on weekends?

What time must I go to bed?

What are the rules for me going out at night and at what time must I be home?

May I have friends spend the night? Visit during the day?

What are the rules about me using the telephone?

must I ask first? may my friends call me?

may I make long-distance calls? Cost?

may I make calls to home? Cost?

What is the procedure for mailing letters?

What address do I use for my incoming mail?

Does my host father or mother have any dislikes, such as:

chewing gum? wearing a hat (or curlers) at the table?

rock music (and how loud)? smoking?

Do my host brothers or sisters have any dislikes?

What are the birthdays of my hostfamily?

How do I get around: to school? locally? to the city?

May I use the stereo or TV at any time?

What are the rules about going to church?

Would you like me to phone home if I'll be more than 30 minutes late?

When we go out as a family, should I pay my own entrance fee, meals, etc?

What arrangements should I make for school lunch?

Does the Rotary club pay my cost of travel to school?

Am I to attend Rotary meetings?

What else can I do around the house: cut the lawn, help clean, babysit?

Is there anything else you would like me to know?

Please tell me how to interact with the house servants. (Where applicable)

VAIHTO-OPPILAAN SÄÄNNÖT

Nämä ovat kansainväliset vaihto-oppilaan säännöt, jotka pätevät kaikissa maissa, ja jotka jokainen vaihto-oppilas on allekirjoittanut.

1. Ota matkavakuutus, joka sisältää vastuu-, matka-, tapaturma- ja terveysvakuutuksen.
2. Käy koulua säännöllisesti.
3. Opettele isänmaasi kieli!
4. Älä aja mitään moottoriajoneuvoa.
5. Matkailu isäntämaassa koulutyön aikana on sallittua vain Rotary-tapahtumiin sekä koulun tai isäntäperheen järjestämiin tilaisuuksiin.
6. Viikonloppumatkailu isäntämaassa on sallittu vain isäntäperheen tai klubin luvalla.

7. Ulkomaanmatkailu on sallittua vain, jos seuraavat ehdot KAIKILTA osiltaan on täytetty.
- Matka ei ole kouluaikana
- Sinulla on kirjallinen lupa vanhemmiltasi juuri tätä matkaa varten
- Sinulla on lupa isäntäperheeltäsi
- Sinulla on lupa isäntäklubiltasi ja
- Sinulla on lupa piirin nv-asiamieheltä
(Matkoja varten oppilaan tulee täyttää matkustuslupakaavake, jonka voi imuroida nuorisovaihdon verkkosivulta.
Rotarien järjestämiä EuroTouria ja Pietarin-matkaa varten lupia ei tarvita.)
8. Maksa omat matkasi itse.
9. Kaukopuhelut voit tilata vain isäntäperheesi luvalla.
10. Tutustu paikkakuntasi nuoriin, mutta valitse seurasi huolella, noudata isäntäperheesi neuvoja myös tässä suhteessa.
11. Treffit ovat OK, mutta vakava seurustelu ei ole sallittua.
12. Kutsu vieraita vain isäntäperheesi luvalla.
13. Ole aktiivinen ja toimielias!
14. Alkoholin käyttö on kielletty.
15. Älä kajoa huumeisiin (mukaan luettuna marihuana) ja vältä niitä käyttävien seuraa. Huumeiden kanssa tekemisissä oleva nuori ilmoitetaan viranomaisille ja palautetaan välittömästi kotiin.

Rotarynuorisovaihto
Turvallinen - Monipuolinen - Edullinen

www.ryefinland.com

Rotarynuorisovaihto
Turvallinen - Monipuolinen - Edullinen

Opas isäntäperheille

Tämä opas on tarkoitettu Rotary-vaihto-oppilaiden isäntäperheille. Olisi hyvä, jos oppiaan ohjeet tulisivat kaikkien perheenjäsenten tietoon. Runsaasti muita ohjeita ja ajankohtaista tietoa nuorisovaihdesta löytyy internet-sivulta www.ryefinland.com

YLEISTÄ

Vieraasta maasta olevan vaihto-oppilaan isäntäperheenä toimiminen on haaste - ja mahdollisuus! Se on mahdollisuus tutustua pirteään nuoreen ja jakaa hänen toiveensa ja tavoitteensa muutaman kuukauden ajan. Se on rikastuttava kokemus jokaiselle isäntäperheen jäsenelle. Laajemmin ajateltuna, edistät kansainvälistä yhteisymmärrystä ja ystävyyttä omalta osaltasi. Rotaryn nuorisovaihto alkaa vaihto-oppilaan valinnalla. Hän on 16-18 -vuotias nuori, joka käy tai jossain tapauksissa jo lopettelee lukiota tai vastaavaa. Valitsijat ovat etsineet hakijoissa tiettyjä ominaisuuksia: sopeutuvaisuutta, kielitaitoa, koulumeneestystä ja kiinnostusta ympäristön ja yhteiskunnan asioihin. Rotaryn nuorisovaihdon päämäärä - kansainvälinen yhteisymmärrys perhekontaktien kautta - on ollut valitsijoilla sekä meillä että ulkomailla koko ajan mielessä. Myös vaihto-oppilasta on valinnan jälkeeen koulutettu. Olipa koulutus ollut kuinka hyvä tahansa, vaihto-oppilas tulee perheeseesi vieraana vieraaseen maahan. Asuminen perheessäsi on vaihto-oppilaalle ehkä hänen ensimmäinen pidempi poissaolo omasta kodistaan. Myös sinä saatat tuntea tiettyä ennakkoluuloa vieraasi kotimaan suhteen. Juuri tässä tulee kansainvälisen yhteisymmäryksen perimmäinen merkitys mukaan kuvaan. Vaaditaan totuttujen ajattelutapojen tarkistamista ja uutta suhtautumista muihin kansoihin. Ympäristön asenteet saattavat nousta yhteisymmäryksen esteeksi. Sinun haasteesi nuoren ulkomaisen lähettilään isäntänä on nousta erilaisten asenteiden ja esteiden yläpuolelle. Osa tätä prosessia on opettaa omaa kulttuuriasi nuorelle sellaisena kuin se esiintyy jokapäiväisessä elämässä. Se ei tarkoita viimeisen päälle viihdyttämistä, vaan sitä, että vierailijasta tulee uusi perheenjäsen, joka jakaa kanssamme kaiken - kodin, koulun, yhteiskunnan ja maan

ENSIASKELEET

Ensiaskleen otat, kun sovit Rotary-klubin kanssa, että perheestäsi tulee isäntäperhe. Rotary-klubin ensimmäinen tehtävä on selvittää sinulle ne säännöt, jotka liittyvät nuorisovaihtoon. Ne ovat pääasiassa yksinkertaisia terveen järjen määrittymiä, kuten ettei moottoriajoneuvoa saa kuljettaa tai ettei vakava seurustelu ole sallittua (vaikka "treffit" osana normaalia kulttuuria onkin OK) ja niin edelleen. Useimmissa tapauksissa isäntäklubi on nimittänyt yhden rotarin vaihto-oppilaan tukihenkilöksi. Tämä henkilö on myös perheen käytettävissä apua tarvittaessa. Isäntäperheen olisi syytä aloittaa kirjeenvaihto vaihto-oppilaan ja hänen vanhempiansa kanssa heti, kun nimet ja osoitteet puolin ja toisin ovat selvillä. Tervetuloitovotukseen on hyvä liittää käytännön tietoa esim. ilmaston edellyttämästä vaateuksesta tms. Vaihto-oppilas on kiinnostunut myös isäntäperheen kokoonpanosta; nimet, iät, harrastukset jne. kiinnostavat. Ja tietysti koulu. Mieti, mitä itse haluaisit tietää valmistautuessasi vuoteen vieraalla maalla ja anna niitä tietoja.

ENSITAPAAMINEN

Meillä Suomessa vaihto-oppilaat kuljetetaan heti saavuttuaan orientoitumiskurssille, joka on yleensä pidetty Karkussa. Vaihto-oppilaat saapuvat Helsinki-Vantaan lentokentälle, jossa nuorisovaihto-organisaation jäsenet vastaanottavat heidät. Lähellä asuvat isäntäperheet tai klubien nuorisovaihtoasiamiehet voivat tulla jo kentälle vaihto-oppilastaan vastaan, mutta koska matka jatkuu pian busseilla Karkkuun, tämä ei ole välttämätöntä. Sen sijaan ensimmäisen isäntäperheen odotetaan noutavan uuden perheenjäsenensä Karkun leiriltä leiriviikon lauantaina. Silloin on oppilaan matkaväsymyskin jo poissa. Leirille on syytä tulla ajoissa, oppilaat odottavat jo kovasti uutta perhettään. Jos eivät kaikki perheenjäsenet ole oppilasta noutamassa, kotiin jääneet ovat varmaankin vastassa heti kotiovelle.

SOPEUTUMINEN PERHEESEEN

Kun oppilaalle on osoitettu oma huone (tai vähintään oma sänky ja tilat jaetussa huoneessa) voi sopeutuminen perheeseen alkaa. Ensimmäiseksi on oppilaan kanssa sovittava, miksi hän kutsuu perheen äitiä ja isää. Hyvin yleistä ovat juuri "äiti" ja "isä" tai sitten etunimet, riippuen siitä, mikä perheessä on ollut käytäntö. Muita keskusteltavia asioita ovat:
- oppilaan mahdollinen vastuu erilaisissa kodin tehtävissä (oma huone tms.)
- aikataulukysymykset kuten herätys, ruoka-ajat, normaalit kotiintuloajat jne.
- säännöt myöhemmistä kotiintuloajoista viikonloppuina ja erikoistapauksissa
- avaimet
- puhelimen käyttö - syytä opettaa myös hätänumerot
- kulkuyhteydet paikkakunnalla - kartta olisi varmasti hyvä antaa, ja polkupyörä on helppo järjestää
- oppilaan hengellisten tarpeiden hoitaminen
Monet näistä asioista tulevat tietysti ajan ja käytännön myötä selviksi, mutta selvempää on toki sopia asioista heti. Parhaiten tämä käy nk. Ensimmäisen illan kysymyskarjan avulla (First Night Questionnaire), joka on tämän oppaan kääntösivulla. Sieltä löytyvät myös vaihto-oppilaan jo kotimaassaan allekirjoittamat säännöt, jotka myös on hyvä käydä yhdessä läpi. Omiin ikätovereihinsa vaihto-oppilaat tutustuvat koulussa ja perheen mahdollisten samanikäisten nuorten kanssa. Jos perhe voi rohkaista ja edesauttaa ystävyys-suhteiden syntymisessä samanikäisten kanssa, se olisi alussa vaihto-oppilaalle suureksi avuksi. Rotarypiirit järjestävät tapaamisia ja matkoja vaihto-oppilaille ja näin orientoitumiskurssilla syntyneet ystävyydet voivat vahvistua. On suositeltavaa, että perhe järjestää pienen tervetulojuhlan vaihto-oppilaan esittelemiseksi ystäville ja naapureille. Perheen lapset ja nuoret ovat näissä järjestelyissä yleensä innolla mukana. Juhlaan voi kutsua mukaan myös oppilaan seuraavat isäntäperheet, näin hän saa mielikuvaa tulevistakin perheistä, mikä vähentää jännitystä perheen vaihdon lähestyessä.

KOULUNKÄYNTI

Rotaryklubi on järjestänyt oppilaalle paikan lukiossa tai vastaavassa oppilaitoksessa. Perheen tehtävänä on valvoa, että koulunkäynti lähtee hyvin alkuun. Olisi hyvä, jos perheen äiti tai isä mieluiten yhdessä rotaryklubin nuorisovaihtoasiamiehen kanssa - veisi oppilaan kouluun sopimaan lukujärjestyksestä ja muusta koulunkäyntiin liittyvästä. Klubilla on varmaankin keinonsa hankkia oppilaan kirjat ja koulutarvikkeet edullisesti. Pieni varoitus: jotkut vaihto-oppilaat varmaankin yrittävät päästä koulunkäynnissä liian helpolla, toiset taas ovat liian kunnianhimoisia ja valitsevat turhan rankan lukujärjestyksen. Kultainen keskitie on suositeltava. Riittävä määrä koulua estää vaihto-oppilaan ajan tulemasta pitkäksi. Olisi hyvä jos koulusta vaihtooppilalle löytyisi "kummi", joka erityisesti alkuun auttaisi oppilasta. Turvallise koulutien neuvominen on myös tärkeää.

MAAN KIELI

Useimmat vaihto-oppilaat eivät tänne tullessaan osaa kieltämme lainkaan. Viikon kurssi Karkussa on tarjonnut suomen tai ruotsin kielen alkeet. Vaihto-oppilaan tulevalle viihtymiselle on ensiarvoisen tärkeätä, että häntä rohkaistaan ja avustetaan, mutta myös sinnikkäästi patistetaan maan kielen oppimiseen. Perheen oman "kielkyllyn" aika tulee, kunhan ensin oppilaan kielenopiskelu on saatu hyvälle alulle. Perheen on hyvä sopia nuorisovaihtoasiamiehen kanssa oppilaan osallistumisesta ja mahdollisesti kuljettamisesta kouluun tai kansalaisopiston ulkomaalaisille tarkoitetuille kielikursseille. Oppilaan käytössä tulisi olla myös kieliokasetit ja harjoituskirjat. Rotaryklubi järjestää ne käyttöön. Kielitaidon "puhkeaminen" kestää useita kuukausia, puoli vuotta. Mutta kun se sinnikkään työn tuloksena tapahtuu, hymyilevät sekä onnellinen vaihto-oppilas että ylpeä isäntäperhe. Vaihtovuotensa lopulla oppilaan on myös mahdollista suorittaa kielitutkinto ja saada siitä arvokas todistus.

KOTI-IKÄVÄ

Koti-ikävä, jos sellainen on tullakseen, tulee joko heti saavuttua tai joidenkin viikkojen kuluttua, kun uutuudenviehätys katoaa. Ikävä ei poistu niinkään sillä, että oppilas puhuu tuntikaupalla (ja kallilla rahalla) kotiinsa lähes päivittäin, vaan paremminkin siten, että oppilaalle osoitetaan täällä myötätuntoa ja hänelle järjestetään aktiivista tekemistä. Pieni katkaisu rutiiniin, matka tai yllätyslipat, voi myöskin auttaa yli ikävän. Jos ikävä saa oteen, on syytä myös keskustella isäntäklubin nuorisovaihtoasiamiehen kanssa asiasta. Hän on perheen ulkopoulinen, jolle oppilaan voi olla helpompi avautua.

PERHEEN VAIHTO

Rotary-vaihto-oppilaalla on vuoden aikana yleensä 3-4 isäntäperhettä. On tärkeätä, että sekä oppilas että perheet hyvissä ajoin tietävät muuttopäivät. Itse asiassa monet nuorisovaihtoasia-miehet kutsuvatkin perheet koolle jo ennen oppilaan tuloa, jolloin perheet tutustuvat toisiinsa, sopivat vaihtoajat ja muutenkin keskus-televä yhtenäiset säännöt ja "kasvatusperiaatteet" tulevalle oppilaalle. Perheenvaihto aiheuttaa aina pientä stressiä vaihto-oppilaalle. On ehkä tapahtunut vahvaakin kiintymystä perheeseen ja uusi - vaikka on jo tutustuttukin - saattaa jännit-tää. Sympaattisen ymmärtämyksen osoittaminen vaihto-oppilaalle samalla, kun korostetaan muuton uusia elämyksiä ja tultavauksia tarjoavaa puolta, on varmasti isännyyttä lopettelevalle perheelle hyvä käyttäytymismalli. Jälleen, tarvittaessa klubin nuorisovaihtoasiamies auttaa.

VAIHTO-OPPILAS JA ROTARY

Vaihto-oppilas on täällä tavallaan Rotaryn ja maansa lähettiläänä. Vaihtovuotensa aikana hänen tulee osallistua moniin Rotaryn järjestämiin tilaisuuksiin. Näitä ovat klubikokoukset (suositus: joka toinen viikko), piirin tilaisuudet (piirikokous keväisin ja nuorisovaihtoasiamiesten koulutuspäivä yleensä syksyisin) sekä erilaiset matkat, jotka ovat vapaaehtoisia ja jotka Lapin matkaa lukuun ottamatta vaihto-oppilas maksaa itse.

Olisi hyvä, jos perhe ja vaihto-oppilas selvittäisivät kokousten ja matkojen aikataulut ja perhe osaltaan seuraisi, että vaihto-oppilas käy kokouksissa ja auttaisi vaihto-oppilasta matkoille valmistautumisessa. Vaihto-oppilas pitää vuoden aikana Rotary-klubissaan, koulussa jne. esitelmäi omasta maastaan - osin suomen (ruotsin) kielellä. Hän saattaa olla iloinen perheen kielivasta esitelmiä valmistellessaan. Ja ujmpi vaihto-oppilas voi kaivata äidillistä tai isällistä rohkaisuakin. Yleensä klubi-esitelmä suositellaan pidettäväksi vasta muutama kuukausi tulon jälkeen, kun kielitaitoa on jo hiukan.

YHTEENVETO

Jos edellä olevasta on saanut sen käsityksen, että toimiminen isäntäperheensä on monimutkaista ja työlästä, se ei pidä paikkaansa. Toki se vaatii tahdikkautta, em-patiaa ja kärsivällisyyttä, mutta se antaakin tavattoman paljon. Näköalat laajenevat, "yhteisymmärrys" saa uutta sisältöä mutta ennen kaikkea syntyy pysyviä ystävyys-suhteita, jotka eivät tunne rajoja. Tässä vastuuta vielä kertauksen vuoksi:
- vastaanota vaihto-oppilas kotiisi uutena perheenjäsenenä ja saa hänet tuntemaan itsensä osaksi perhettäsi
- auta häntä kielen oppimisessa
- saata vaihto-oppilas osalliseksi velvollisuuksista ja tehtävistä kuten muutkin perheessäsi
- auta vaihto-oppilasta löytämään ikäistensä seuraa
- ymmärrä kulttuurieroja ja ole itsekin valmis ajattelemaan asioita uudella tavalla
- huolehdi, että vaihto-oppilas varaa aikaa Rotary-velvollisuuksiinsa

Tai kuten eräs perhe totesi: "Avaa sydämesi. Kaikki muu hoituu itsestään".